

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמ"ד.

עין משפט נר מצוה

א ב מ"י פ"י מהלכות
שבתות אובליג' ה"ג:
א ב מ"י פ"א שם הלכה ב
ופ"י הלכה יג:

א) מכלן שייך עוד לעמוד
הקודם, ב) וצמדיה כ"ג,
ג) וצמדיה כ"ד, ד) ע"כ שייך
לעמוד הקודם.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה מחמיר וכו'
שמה טהור, ג' וצמדיה כ"ג,
י"ט סוף מ"י משמירין מתוך
קושא' זו דבאמת דם צמדיה
לשמה מוכר כמו חלב שהיא
לשמה ע"כ מוכרית לומר
מהם הקור והחלב לרפואה
ע"כ: (ג) ד"ה לא לניח וכו'
לא ניחא לי בניא כ"ל ואת
ד' נמחק: (א) בא"ד המירו
לה למגט טמא מת:
(ז) בא"ד אמר רבה בר אבהו
שינן בתקופה: (ה) בא"ד
וקאמר דלא ניחא ליה טהור:

רבינו הגאון

אמר לו זיתים וענבים
ויכחו שהמשקין היוצא
מהן לרצון טמאין. פי'
מקבלין טומאה, מפני שהן
משקין והמשקין אין צריכין
כשמה, ושלא לרצון טהורין
לכומר אוכלין הן, וכיון
שלא הורשו אינן מטמאין.
ובאנו להעמיד משנה זו
למשקין וניחא ליה, שלא
לרצון בסתמא, להודיע כי
אפילו זיתים וענבים דבני
חטישה ניבחו סתמא אוכל
הן, וכ"ש תותים ורמונים,
ואמרין לא, פירוש לרצון
דמתניתין בסתמא וכל סתם
משקה הוא חשוב, ופירוש
שלא לרצון דגלי אדעתא
בפירוש שאין רצונו להוציא
איבעית משקין. איבעית
(תימא) [אימא] שאני סלי
וזיתים וענבים כיון שהסלין
לאו בני קיבור משקה הן,
דבר ידוע הוא שכל משקה
השחת מהן לעפר (ו) והולך
וזהו לאיבוד, כאילו
מיקרא הפקודין וכשאין
חשובין, ולפיכך הן טהורין.
תוב איתני לפירוש דרבנן
מודי ליה לר' יהודה בשאר
פירות מיהא דתיא סוחטין

א) שם מגפסה. של אשה אם נגף רגלה או ידה וכל חצורה שיאל
ממנה דם כדאמר צפרק דם הגדה (גדה דף נה): דם חללים דהיינו
דם היוג קרוי משקה שאמרו ודם חללים ישתהב ודם מגפסתו מפרש
התם דדם חללים היו דמה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגא
וחלב כדם מגפסתו דדם נעכר ונעשה
חלב^א ודם מגפסתה סתמיה שלא לרצון
הוא וטמא: יעמא חלב דההמה
שלא לרצון. צממיה שהרי דם
מגפסתה טהור דההמה לאו בכלל חלב
הוא. ומיהו דם שחיטה מכשר משום
דאיתקש למים דכתיב (דברים יג)
על הרצון תשפכנו כמים: (ז) מחמיר
אני בחלב. לטמא אף שלא לרצון
מזדס: שהחלב לרפואת הבהמה
שלא זיקנה חלבה טמא דהא לרצון
הוא והמקוץ דם לנחמנו לרפואה
טהור דדם מגפסתה היא והואיל
והחלב לרפואה טמא אף הנוטף
שלא לרצון טמא: אמרו לו. אינו
דומה שלא לרצון ליואל לרצון שהרי
סלי זיתים וענבים יוכיחו שהמשקה
כו': שלא לרצון בסתמא. וקתני
טהורין דלא חשיב משקה אי רבי
יהודה קאמר לה קשיא ואי רבנן

קאמרי כל שכן טהורין לרבי יהודה דהא מידי דלרבנן משקה הוא לרבי
יהודה לאו משקה הוא וכ"ש מידי דלרבנן לאו משקה והשתא ומה
זיתים וענבים כו'. והוא הדין מצי למירמי נמי זיתים וענבים איתים
וענבים דקתני לעיל דמודה בהו רבי יהודה דאף לאוכלין היואל מהן
אסור אלמא הא אלימא ליה לאקשוי דתומים ורמונים דלאו בני שחיטה
נינהו קתני לעיל דסתם אסור והכא קתני דאפי' זיתים וענבים סתמא
לאו למשקה: דגלי דעטיה. בדאי לאמר לא ניחא לי והוי גילוי דעתא
טיפי מהכניסו לאוכלין: ואיבעית אימא שאני סלי זיתים וענבים וכו'.
ודווקא נקט סלין שהמשקה הנוטף מהן נופל לרצן והולך לאיבוד
הלכך סתמא לא ניחא ליה: אפקורי מפקורי. לההוא משקה. אבל
שאר כלים אפילו תומים ורמונים אימא לך סתמא למשקה:

בפגועין
בטיפה המלוכלכת צפי הדד דהוי משקה כסתם חלב דלאו לאוכלי צפי ליה ומשני רב נחמן אמר רבה בר אבהו (י) בתקופה אחת שלא
הניח טיפה המלוכלכת ע"פ הדד אמר רבה שתי תשובות בדבר חדא דקא חזין ליה לפומיה דינוקא דמלא חלבא ועוד מקום חלב מעין
הוא דהא תנן חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון מאי היא דלא ניחא ליה וקתני מטמא פי' אלמא חשיבא כמעין מדמטמא שלא לרצון
וכיון דחשוב מעעין גס צפי התינוק נמי היא חשוב כמשקה נמי היא חשוב כמשקה כן רצין לפרש דאלמ"ל דאינו מוכר
מעין אלמא כלומר דכמשקה חשיב א"כ מאי רצין למימר שלא לרצון מאי היא כו' דמדקתני לרצון מטמא הו"מ למיפדך אלמא לרצון
חשיב כי משקה ואשה דמניקה את צנה לרצון הוא אלמא אמר רבה כו' עד ולרצא מקום חלב מעין הוא ולא רצין הכשר והתנן האשה
שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור התנור טמא וקשיא לן צמאי איתכשר ואמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד והשתא קשה
לר"י מאי קאמר צמאי איתכשר דמדצעי הכשר אלמא אוכל חשיב ליה וא"כ ארץ יטמא אוכל את התנור והא אין אוכל מטמא כלי
ואומר ר"י דה"פ וקשיא לן צמאי איתכשר כלומר לא מציעא שאין התנור טמא אלמא חלב הנוטף מדדיה גופה אמאי היא טמא הא לא
איתכשר ומשני בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד ואותה טיפה ע"פ הדד טמא התנור שהיא חשובה משקה ומשקה מטמא
כלי כדאמרין צפ' קמא דמכילתין (דף יג): והשתא פריך שפיר רצא דאמר דאפילו אמר לא ניחא לי מטמא חלב האשה דחשיב משקה
והכא חשיב ליה אוכל אבל לר"י אמר רבה בר אבהו אתי שפיר דהכא דאמר לא ניחא לי ודאי חשיב ליה אוכל ונטף חלב מדדיה
חשיב לא ניחא ליה כיון שהוא נופל לאויר תנור ואויל לאיבוד דודאי לא ניחא ליה ועוד פריך התם לרצא מדמתיא ט' משקין צב
הזיעה וליחה קרוחה והרעי טהורים מכלום דמעט עינו ודם מגפסתו וחלב האשה מטמא טומאת משקין צרעית רוקו וזבוב ומימי
רגליו מטמא טומאה חמורה בכל שהוא ואי אמרת מקום חלב מעין הוא חלב באשה נמי יטמא טומאה חמורה בכל שהוא כזבוב
ורוקו וקשה לרבי מאי קפריך לעולם מעין הוא ואפ"ה לא יטמא טומאה חמורה משום דצעינן דומיא דרוק כדאיתא צנדה (ד' טו) מה
רוק שמתגלגל ויואל וחורר ונבלע אף כל שמתגלגל ויואל וחורר ונבלע יאל חלב שבאשה שמתגלגל ויואל ואינו חוזר ונבלע ותמיה
הוא לומר דמה שהוא חוזר ונבלע גרס לו ליחשב כמעין ומכל מקום ודאי כן הוא ורצין לומר דמה שהיה חושבו רצא כמעין
להיות חשיב משקה צפי התינוק היינו משום דלקא דעמיה שחור ונבלע ומייתי ראה מן המשנה דחורר ונבלע הוא מדקתני מטמא שלא
לרצון דהיינו אמר לא ניחא לי א"כ חורר ונבלע הוא דאי לאו דאי לאו אמר לא ניחא ליה לא יהיה מטמא והשתא פריך ליה מהכא דאין חורר
ונבלע אלמא מקום חלב האשה לאו מעין הוא ופריך אי הכי קשה לה דקתני מטמא שלא לרצון ומשני מי סברת שלא לרצון דלא ניחא ליה
לא שלא לרצון בסתמא דדעמיה דתינוק קרובה גבי חלב אבל אמר לא ניחא ליה טהור והיא דנטף חלב מדדיה ונפל לתוך התנור כאומר
לא ניחא ליה חשיב דודאי לא ניחא ליה כיון שהלך לאיבוד והא דקאמר שלא לרצון בסתמא היינו כשנופל בקערה שאינו הולך לאיבוד
דמהני טעמא דדעמיה דתינוק קרובה גבי חלב לאחשביה אז כמשקה וצפי התינוק לעולם כאוכל חשיב והשתא קשה לר"י חדא דבשעתא
מסקין אפיכא לרצון בסתמא ושלא לרצון דאמר לא ניחא ליה ודומיא דר' דזיתים וענבים הוי ההוא דחלב האשה דאי לאו הכי לא שייך
למימר יוכיחו וכ"ס ס"ל כאיבעית אימא דאמר סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימא אפקורי מפקר לכו אכתי קשה דדומיא דהכי
אית לן למימר בחלב האשה דאיל לאיבוד וא"כ היינו צאומר לא ניחא ליה והתם מטמא דוקא סתמא אבל לא ניחא ליה טהור ועוד קשה
לרבי מאי קאמר התם אלמא קשה הא מתני' וקאמר נמי מי סברת שלא לרצון לא ניחא ליה וקאמר דלא ניחא (י) טהור ואמאי הוא טעמא
שלא לרצון טמא אינו משום דחשיב דם מגפסתו דדם נעכר ונעשה חלב כדפי' לעיל וא"כ גם אמר לא ניחא ליה נמי יהא טמא: מ"י:

שלא לרצון *שדם מגפסתה טהור אמר להן
מחמיר אני בחלב מברם שהחולב לרפואה
טמא *והמקוץ לרפואה טהור אמרו לו סלי
זיתים וענבים יוכיחו *שהמשקין היוצאין
מהן לרצון טמאין שלא לרצון טהורים מאי
לאו לרצון דניחא ליה שלא לרצון בסתמא
ומה זיתים וענבים דבני חטישה נינהו
שלא לרצון ולא כלום תותים ורמונים דלאו
בני חטישה נינהו לא כ"ש לא לרצון בסתמא
שלא לרצון דגלי אדעתיה דאמר לא
ניחא לי ואיבעית אימא שאני סלי זיתים
וענבים כיון דלאיבוד קיימו מעיקרא אפקורי
מפקרי להו אשכחן ר' יהודה דמודי לרבנן
בויתים ובענבים רבנן דמודו ליה לרבי
יהודה בשאר פירות מוגלן דתיא סוחטין
בפגועין

דקתני צבולוה באשה ובהמה זיתים וענבים מיירי בכל ענין צין
מסתמא צין אמר לא ניחא לי: תורתים ורימונים דר"א בני חטישה
נינהו. תימיה לי מאי קשה דילמא הא דמתיא לעיל גבי תומים
ורמונים למשקין ולסתם היואל מהן אסור הני"מ צמאן דוקא והכא
צמאן משך איירי הלכך שלא לרצון דהיינו בסתמא לא חשיב משקה:
לא לרצון בסתמא ושלא לרצון דגלי דעתיה דאמר לא ניחא לי.
(א) דתיא התם צמדיה פרק אמרו לו (דף יג) (י) לו למגט
טמא מת להניק את צנה וצנה טהור ופריך צנה אמאי טהור כיון
דינק חלב איטמי ליה מחלב וכי תימא לא איתכשר איתכשר בטיפה
המלוכלכת ע"פ הדד ואע"ג דחלב אשה משקה הוא ואין רצין
הכשר [משמע ליה] דמה שהוא צפי התינוק שהתינוק יונק חשיב
כאוכל ורצין הכשר לפי שזהו מאכלו של תינוק וקאמר דאיתכשר
בטיפה המלוכלכת צפי הדד דהוי משקה כסתם חלב דלאו לאוכלי צפי ליה ומשני רב נחמן אמר רבה בר אבהו (י) בתקופה אחת שלא
הניח טיפה המלוכלכת ע"פ הדד אמר רבה שתי תשובות בדבר חדא דקא חזין ליה לפומיה דינוקא דמלא חלבא ועוד מקום חלב מעין
הוא דהא תנן חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון מאי היא דלא ניחא ליה וקתני מטמא פי' אלמא חשיבא כמעין מדמטמא שלא לרצון
וכיון דחשוב מעעין גס צפי התינוק נמי היא חשוב כמשקה נמי היא חשוב כמשקה כן רצין לפרש דאלמ"ל דאינו מוכר
מעין אלמא כלומר דכמשקה חשיב א"כ מאי רצין למימר שלא לרצון מאי היא כו' דמדקתני לרצון מטמא הו"מ למיפדך אלמא לרצון
חשיב כי משקה ואשה דמניקה את צנה לרצון הוא אלמא אמר רבה כו' עד ולרצא מקום חלב מעין הוא ולא רצין הכשר והתנן האשה
שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור התנור טמא וקשיא לן צמאי איתכשר ואמר ר' יוחנן בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד והשתא קשה
לר"י מאי קאמר צמאי איתכשר דמדצעי הכשר אלמא אוכל חשיב ליה וא"כ ארץ יטמא אוכל את התנור והא אין אוכל מטמא כלי
ואומר ר"י דה"פ וקשיא לן צמאי איתכשר כלומר לא מציעא שאין התנור טמא אלמא חלב הנוטף מדדיה גופה אמאי היא טמא הא לא
איתכשר ומשני בטיפה המלוכלכת ע"פ הדד ואותה טיפה ע"פ הדד טמא התנור שהיא חשובה משקה ומשקה מטמא
כלי כדאמרין צפ' קמא דמכילתין (דף יג): והשתא פריך שפיר רצא דאמר דאפילו אמר לא ניחא לי מטמא חלב האשה דחשיב משקה
והכא חשיב ליה אוכל אבל לר"י אמר רבה בר אבהו אתי שפיר דהכא דאמר לא ניחא לי ודאי חשיב ליה אוכל ונטף חלב מדדיה
חשיב לא ניחא ליה כיון שהוא נופל לאויר תנור ואויל לאיבוד דודאי לא ניחא ליה ועוד פריך התם לרצא מדמתיא ט' משקין צב
הזיעה וליחה קרוחה והרעי טהורים מכלום דמעט עינו ודם מגפסתו וחלב האשה מטמא טומאת משקין צרעית רוקו וזבוב ומימי
רגליו מטמא טומאה חמורה בכל שהוא ואי אמרת מקום חלב מעין הוא חלב באשה נמי יטמא טומאה חמורה בכל שהוא כזבוב
ורוקו וקשה לרבי מאי קפריך לעולם מעין הוא ואפ"ה לא יטמא טומאה חמורה משום דצעינן דומיא דרוק כדאיתא צנדה (ד' טו) מה
רוק שמתגלגל ויואל וחורר ונבלע אף כל שמתגלגל ויואל וחורר ונבלע יאל חלב שבאשה שמתגלגל ויואל ואינו חוזר ונבלע ותמיה
הוא לומר דמה שהוא חוזר ונבלע גרס לו ליחשב כמעין ומכל מקום ודאי כן הוא ורצין לומר דמה שהיה חושבו רצא כמעין
להיות חשיב משקה צפי התינוק היינו משום דלקא דעמיה שחור ונבלע ומייתי ראה מן המשנה דחורר ונבלע הוא מדקתני מטמא שלא
לרצון דהיינו אמר לא ניחא לי א"כ חורר ונבלע הוא דאי לאו דאי לאו אמר לא ניחא ליה לא יהיה מטמא והשתא פריך ליה מהכא דאין חורר
ונבלע אלמא מקום חלב האשה לאו מעין הוא ופריך אי הכי קשה לה דקתני מטמא שלא לרצון ומשני מי סברת שלא לרצון דלא ניחא ליה
לא שלא לרצון בסתמא דדעמיה דתינוק קרובה גבי חלב אבל אמר לא ניחא ליה טהור והיא דנטף חלב מדדיה ונפל לתוך התנור כאומר
לא ניחא ליה חשיב דודאי לא ניחא ליה כיון שהלך לאיבוד והא דקאמר שלא לרצון בסתמא היינו כשנופל בקערה שאינו הולך לאיבוד
דמהני טעמא דדעמיה דתינוק קרובה גבי חלב לאחשביה אז כמשקה וצפי התינוק לעולם כאוכל חשיב והשתא קשה לר"י חדא דבשעתא
מסקין אפיכא לרצון בסתמא ושלא לרצון דאמר לא ניחא ליה ודומיא דר' דזיתים וענבים הוי ההוא דחלב האשה דאי לאו הכי לא שייך
למימר יוכיחו וכ"ס ס"ל כאיבעית אימא דאמר סלי זיתים וענבים כיון דלאיבוד קיימא אפקורי מפקר לכו אכתי קשה דדומיא דהכי
אית לן למימר בחלב האשה דאיל לאיבוד וא"כ היינו צאומר לא ניחא ליה והתם מטמא דוקא סתמא אבל לא ניחא ליה טהור ועוד קשה
לרבי מאי קאמר התם אלמא קשה הא מתני' וקאמר נמי מי סברת שלא לרצון לא ניחא ליה וקאמר דלא ניחא (י) טהור ואמאי הוא טעמא
שלא לרצון טמא אינו משום דחשיב דם מגפסתו דדם נעכר ונעשה חלב כדפי' לעיל וא"כ גם אמר לא ניחא ליה נמי יהא טמא: מ"י: